

Coordonatori

Nicoleta PRESURĂ-CĂLINA

Mihai CIUREA

Coordonatori

Nicoleta PRESURĂ-CĂLINA

Mihai CIUREA

Arbor Scientiae

Studii filologico-teologice

Acest volum a fost tipărit din fonduri acordate
de Facultatea de Litere, Universitatea din Craiova

EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2020

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Nicu PANEA

Pr. Prof. univ. dr. Ioan CHIRILĂ

Copyright © 2020 Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Arbor scientiae : studii filologico-teologice / coord.: Mihai Ciurea,

Nicoleta Presură-Călina; pref.: Basarab Nicolescu. - Craiova:

Universitaria, 2019

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-1569-4

I. Ciurea, Mihai (coord.)

II. Presură-Călina, Nicoleta (coord.)

III. Nicolescu, Basarab (pref.)

81

2

Tehnoredactor: Denisa BARBU

Design copertă: Mihai CAPȘA-TOGAN

Ilustrația: „*Porțile Paradisului?*”, Lorenzo Ghiberti

Volum tipărit cu binecuvântarea

† IPS Dr. IRINEU,

Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei

© 2020 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Multum in parvo

Cuprins

Cuvânt înainte – Basarab NICOLESCU	9
<i>Pomul cunoașterii binelui și răului și fructul său (Facerea 2-3). Câteva chei de lectură</i> - Mihai CIUREA	11
<i>Cunoașterea și limitele ei – o analiză exegetică a Pomului cunoașterii binelui și răului</i> - Ion RESCEANU, Alina RESCEANU.....	39
<i>Paradisul pierdut – reprezentări ale scenariului biblic în literatura română</i> - Ilona DUȚĂ	58
<i>Reprezentări ale cunoașterii religioase în discursurile poetice ale lui Tudor Arghezi și Lucian Blaga</i> - Gabriel NEDELEA	74
<i>Pomul cunoașterii în literatura bulgară veche (ДЪРВОТО НА ПОЗНАНИЕТО В СТАРОБЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА И УСТНАТА СЛОВЕЧНОСТ)</i> - Dimitrinka DIMITROVA, Daniela ANDREJ	86
<i>Fructul oprit între cunoaștere și păcat. O abordare culturală</i> - Radu PAȘALEGA	101
<i>Perspective interdisciplinare asupra Pomului paradisiac al cunoașterii binelui și răului</i> - Nicoleta PRESURĂ-CĂLINA, Gelu CĂLINA, Andreea ILIESCU, Emilia BURLAN	133
<i>Addenda</i>	177

Cunoașterea, binele și răul

Cătorul are în fața sa o carte fascinantă.

Autorii studiilor incluse în volum clarifică într-un limbaj simplu, accesibil marelui public, dincolo de orice erudiție sufocantă, o mulțime de aspecte legate de Pomul cunoașterii binelui și răului menționat în *Geneză 2-3*.

De la bun început aflăm că celebrul fruct oprit nu este, de fapt, cunoscut: nu se știe dacă a fost un măr, o smochină, o rodie sau un strugure. O confuzie de sonoritate între latinul „malum” („rău”) și latinul „mālum” („măr”) a instaurat în imaginarul colectiv bietul măr ca fiind fructul oprit. Toate aceste lucruri privind terminologia sunt în mod bine-venit clarificate în studiul introductiv și sunt reluate și în alte contribuții. Etimologia cuvintelor ne transportă într-un voiaj extraordinar al sensului traversând diversele tradiții și texte literare, culminând cu considerațiile din ultimul text.

Cartea ne confruntă cu o problematică extrem de actuală: care este rolul cunoașterii? Distanța între cunoașterea științifică (dominantă astăzi) și cunoașterea divină (accesibilă prin limbajul simbolic) este extrem de importantă, deoarece ea iluminează sensul interdicției de a mânca fructul oprit. Cultura contemporană marginalizează cunoașterea divină, proclamând cunoașterea științifică drept singura valabilă. Este o tentație a Satanei, care

încearcă să invadeze spiritul uman. Răul nu are o valoare ontologică: el nu este preexistent în Dumnezeu. Fructul oprit simbolizează această acțiune a Satanei, fondată pe libertatea de alegere intrinsecă ființei umane. Multiplele încercări contemporane, putând duce la dispariția speciei umane, rezultă din uitarea cunoașterii divine.

În acest context, filosofia lui Lucian Blaga, evocată în mai multe contribuții din volum, este pertinentă, prin punerea *misterului* în centrul cunoașterii. Blaga distinge cunoașterea paradisiacă de cunoașterea luciferică, care ar trebui reevaluate în contextul contemporan. Fulgurantul poem blagian „Legendă” pune în evidență relația între pomul binelui și răului și răstignirea lui Iisus.

Apogeul, pe plan literar, al evocării pomului răului și binelui se află în magistralele versuri din *Divina Comedie* a lui Dante, bine studiată în ultima contribuție. În cântul XXXII al Purgatoriului Dante evocă *vulturul*, figura centrală a metafizicii sale. Vulturul rezistă tentației de a mânca din fructul oprit.

Ilustrațiile volumului sunt splendide și ele ne vorbesc mai mult decât mii de cuvinte.

Originalitatea pregnantă a volumului *Arbor Scientiae* constă în caracterul său inter – și transdisciplinar. Cartea ne oferă un dialog între religie, literatură, folclor și artă, între cuvânt și imagine. Ea ne incită să gândim prin noi înșine, să ne chestionăm și să imaginăm soluții pentru tulburata epocă în care trăim.

Basarab NICOLESCU

Membru de Onoare al Academiei Române